

TAITEEN EDISTÄMISKESKUKSEN LAUSUNTO PÄÄMINISTERI PETERI ORPON KASVURIIHEN KYSELYYN

KONKREETTISIA KEINOJA TALOUSKASVUN VAUHDITTAJAKSI

Suomessa ei tunnusteta riittävästi aineettomien tuotannontekijöiden yhteiskunnallista merkitystä. Suomen aineeton pääomakanta on vai 66% Ruotsin vastaavasta pääomakannasta. Ruotsi investoiikin radikaalisti enemmän aineettomaan pääomaan sekä tutkimus- ja kehitystoimintaan että luovien alojen kehittämiseen. Vaikutukset ulottuvat kansainvälisen liikevaihdon kasvun lisäksi esimerkiksi aluetalouteen sekä osajahoukutteluun.

Kulttuuri on Suomen maakuvan heikoin lenkki, mikä vaikeuttaa kansainvälistä osajahoukuttelua ja matkailun vetovoimaa ihmisten kiinnittyessä uuteen maahan vahvimmin kulttuurin kautta. (Anholt-Ipsos Nation Brand Index 2014-2203).

Taloukasvuakin kehittäessä olisi olennaista ottaa huomioon ne vaikutukset, jotka voivat olla vaikeasti mitattavissa tai skaalautuvat hitaasti, mutta jotka ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä ja joiden ansainnan aikajana on pitkä. Vakavien yhteiskunnallisten haasteiden ratkaiseminen vaatii laaja-alaista sektorirajat ylittävää yhteistyötä, jolloin kaikkien alojen innovaatiopotentiaali pääsee käyttöön.

Huomettavaa on myös, että Suomessa ventialoista harva on lopputuotepainotteinen. Keskittymällä jatkossa enemmän luoviin aloihin sekä luovaan arvонуonttiin, aineettomiin tuotannontekijöihin eri toimialoilla, kuten tekstiilissä ja muodissa, monistettavissa sisällöissä tai tapahtumateollisuudessa, on mahdollista synnyttää ja kasvattaa uusia viennin tukijalkoja Suomen talouteen.

Olennaista on, että luovien alojen kasvun potentiaali ja vaikutukset otetaan aikaisempaa enemmän tosissaan huomioon. Luovien alojen on oltava mukana keskeisenä toimijana ja oikea-aikaisesti elinkeinopolitiikan kehittämis-, lainsäädäntö- ja päätösprosesseissa.

1. Luovien alojen koko

Luovat alat eivät ole mitään nappikauppaa ja yhä sisältö-, brändi- ja tarinapainotteisemmaksi muuttuva globaali ympäristömme tarjoaa sille eksponentiaaliset, historialliset kasvumahdollisuudet.

Mainittakoon esimerkkinä vaikka globaali äänitemarkkina, jonka koko on noin 30 miljardia dollaria vuodessa ja liikepankki Goldman Sachsin ennustaa sille kasvua noin kymmenen prosenttia vuodessa. Kun musiikkiteosta, esimerkiksi mainoskappaletta, voi myydä yritykselle vuosi kerrallaan ja maantieteellinen alue kerrallaan, tuote skaalautuu periaatteessa liki rajattomasti. Samanlainen oikeuksien ”dominoefekti” on kansainvälisesti huomattavissa vaikkapa kirjallisuudessa, jossa ei enää oikeuksia myydä vain yhdelle kielialueelle tai yhteen av-formaattiin vaan laajalla alue- ja formaattispektrillä.

Suomessa on taiteellista osaamista ja radikaaliakin rohkeutta, mutta ilman investointeja kansainväliset mahdollisuudet jäävät käyttämättä tai IP-valuu kansainväliselle välittäjäportaalle, jolloin suomalaisen osaamisen pääoma tuloutuu jonnekin aivan muualle kuin kotimaahansa. Tässä häviämme paitsi Ruotsille, myös kaikille muille Pohjoismaille.

TOIMIALAT	MILJ. EUROA
Peliala ja viihde-elektroniikka	3970
Lehdistö ja uutistoimistot	3450
Mainos ja viestintätoimistot	1690
Kirjallisuus	1460
Elokuva ja av-ala	1200
Musiikkiala	1190
Arkkitehtuuri ja muotoilu	830
Visuaaliset taiteet	600
Kirjastot ja arkistot	350
Teatteri- ja näyttötaide	350
Huvipuistot, messut yms.	280
Museot ja kulttuuriperintö	240
Muu kunnallinen kulttuuri	150
Yhteensä	15,76 Mrd €

* OKM:n alainen koulutus muodostaa tästä noin 1 Mrd

2. Mitä seuraa luovien alojen kasvuun panostamisesta

- Luovien alojen yritysten BKT-osuuden kasvu.
- Yksityisten investointien määrä ja kansainvälisten investointien osuus monistettaviin sisältöihin.
- Tuotetut yksiköt (esim. sisältöjen määrä).
- KV-levityksen osuus tuotantojen tulovirroista.
- Yrityskohtainen työllistymisen lisääntyminen.
- Kehityshankkeet ja spin-off -hankkeet, määrä.
- Suomalaisen IP-omistuksen arvo ja määrä.
- Suomen osuus toimialojen KV-tapahtumien näkyvyydessä. Medianäkyvyys mittarina. y
- Kansainvälisten tulovirtojen kasvu.
- Tekijyyden kannattavuus, elinvoimaisuus nyt vs. 202X.
- Sosiaalisten innovaatioiden määrä/arvo.
- Välillisten vaikutusten (aluetalous, maakuva ja osaajahoukuttelu, kansakunnan apatiasta nouseminen) kasvu

3. Millaisia keinoja luovien alojen kasvu edellyttää?

1. Mikroyritysten potentiaalin tunnistaminen ja niiden huomioiminen rahoitusinstrumenteissa

Radikaaleja innovaatioita kehittävät toimijat ovat kansainvälisestäikin useimmin mikroyrityksiä (alle 10 henkilöä). Jos innovaatiopolitiikalla painotetaan pääosin suuria ja keskisuuria yrityksiä, luovan alan mikroyritysten kasvupotentiaali heikkenee. Luovien innovaatioiden momentum on usein juuri siinä vaiheessa kun pieni yritys tarvitsisi 0,5-4 miljoonaa euroa investoidakseen kansainväliseen kasvuun.

2. Kannustimet poikkitoimialaiseen yhteistyöhön

3. Sisällön ja IP:n kasvun tunnistaminen ja arvottaminen

Teknologinen muutos vaikuttaa sisältötoimialoihin kuten visuaalisiin taiteisiin, kirjallisuuteen, musiikkiin ja av-alaan. Sisällöt sulautuvat toisiinsa jo täysin luontevasti sekä teknologian kehityksen, mutta myös uusien luovien ja kuluttavien sukupolvien toimesta. On vaikeaa kuvitella, että näitä aloja voidaan käsitellä lisensoinnissa, sisällön identifioinnissa ja kaupallisissa rakenteissa erillisinä. Aineettomat oikeudet

muuttuvat arvon luomisen kannalta tärkeämmiksi. Oikeuksien ja sisältökatalogien omistajat korjaavat loppujen lopuksi sisällön tuottaman arvon hyödyn. Suomen kaltaisella pienellä markkina-alueella ei ole käytännössä muuta mahdollisuutta kuin hakea synergian kautta enemmän mahdollisuuksia investoida, hyödyntää laajemmin erilaisia tulolähteitä ja omistaa enemmän IP-oikeuksia. Erillään toteuttavista tuotehankkeista on siirryttävä enemmän kohti poikkitoimialaista ”cross” -yhteistyötä. Sisällön ja IP:n kasvu on pystyttävä tunnistamaan ja arvottamaan paremmin. Se on nähtävä aitona kasvualueena myös julkisella sektorilla. Sisältöhankkeet on nähtävä enemmän innovaatiohankkeina, joihin on investoitava sekä julkista että yksityistä rahaa. On investoitava tuotantoon ja markkinointiin

4. Aineettoman pääoman tunnistaminen taseessa

5. Luoville aloille sopivat lainainstrumentit (soft loan tms)

6. TK-rahoituksen kehittäminen luovia aloja aidosti hyödyttäväksi

Luovien alojen kehittämiseen on varattu 9 miljoonan TK-rahoitus Business Finlandille, mutta se suuntautuu periaatteessa Suomessa vahvasti teknologioiden kehittämiseen ja on jättänyt esimerkiksi keskeiset brändien TKI-lähtöisen kehittämisen ja luovan osaamisen hyödyntämisen TK-rahoituksen ulkopuolelle. 9 miljoonan rahoituksen soveltuvuus luoville aloille, ei vain alusta- ja teknologiatoimijoille on aidosti varmistettava.

Elinkeinoelämän uudistamisessa tarvitaan tieteen ja teknologioiden rinnalla luovaa osaamista sekä kulttuurista ja yhteiskunnallista osaamista ja laajapohjaista sivistystä. Yrityksiä tulee saada myös TK-toimintaan mukaan monipuolisemmin eri toimialoilta, myös sieltä missä hyödynnetään teknistieteellisen osaamisen lisäksi kaupallista, käyttäytymistieteellistä sekä taiteellista ja luovaa osaamista.

Helsingissä 24.11.2024

Kaisa Rönkkö

Johtaja

Taiteen edistämiskeskus

kaisa.ronkko@taike.fi